

5. Держгеокадастр України. Звіт про спроби несанкціонованого доступу до Державного земельного кадастру у 2024 році. URL: <https://land.gov.ua/> (дата звернення: 10.04.2026).

6. Українська аграрна асоціація. Дослідження стану кібербезпеки в АПК України. Київ, 2023. 34 с.

7. G7 Agriculture Ministers. Principles of Cyber Resilience for Food and Agriculture Systems. 2022. URL: <https://www.g7germany.de/> (дата звернення: 09.04.2026).

Abstract: The problems of cybersecurity of agri-food information systems in the context of the growing digitalization of the agricultural sector and the aggravation of geopolitical conflicts are investigated. The main cyber threats to the agro-industrial complex are considered, in particular attacks on production management systems, food stock databases and logistics platforms. The relationship between the security of agricultural information systems and the level of food security of the state is analyzed. The need to form a comprehensive strategy for cyber protection of agri-food infrastructure as a component of the national security of Ukraine is substantiated.

Keywords: cybersecurity, agri-food information systems, national security, cyber threats, food security, critical infrastructure.

УДК 631.4:355.424:338.43

DOI 10.31521/978-617-7149-94-0-146

HUMAN ORGANIZATIONAL PERFORMANCE ЯК ОСНОВА СТІЙКОСТІ ГРОМАД У СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Іваненко В.С., головний спеціаліст відділу планування та координації дій у надзвичайних ситуаціях

*Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення
Миколаївської міської ради*

Курепін В.М., канд. екон. наук, доцент

Миколаївський національний аграрний університет

<https://orcid.org/0000-0003-0006-4090>

Анотація: Концепція Human Organizational Performance розглядається як основа підвищення стійкості громад у системі національної безпеки. Акцентовано роль людського чинника, організаційної культури та взаємодії у формуванні здатності громад ефективно реагувати на загрози, адаптуватися до змін та забезпечувати стабільний розвиток.

Ключові слова: Human Organizational Performance, людський фактор, стійкість громад, національна безпека, організаційна ефективність, культура безпеки, управління ризиками.

Ключовим елементом системи національної безпеки в умовах нестабільності та військових загроз є стійкість громад. Це виклики особливого значення. Саме місцеві громади першими реагують на загрози, зберігаючи соціальну стабільність та підтримуючи життєдіяльність населення.

Ефективність реагування на кризові ситуації багато в чому залежить від людського фактору. У цьому контексті визначальним є рівень підготовки, свідомість, відповідальність та взаємодія людей [1, с. 42]. Забезпечити безпеку

та сталий розвиток суспільства в умовах невизначеності допомагає адаптація населення до змін, злагоджена діяльність та прийняття обґрунтованих рішень.

Концепція Human Organizational Performance, це усвідомлення вирішальної ролі людини в забезпеченні ефективності, безпеки та стійкості організаційних та соціальних систем. Це розуміння того, що поведінка людей формується під впливом умов за яких вони працюють і взаємодіють.

Природною частиною діяльності людини є помилки. У концепції Human Organizational Performance за помилки не наказують, а аналізують та удосконалюють алгоритми безпомилкових дій. Концепція орієнтована на створення середовища, у якому працівників підтримують [2, с. 179], яке сприяє відкритості, навчанню та розвитку, а також забезпечує можливість виявлення та попередження ризиків.

Human Organizational Performance зрозуміє роль людини як активного учасника будь-яких процесів. Людина виконує функції, водночас впливає на результати діяльності, рівень безпеки та здатність суспільства адаптуватися до змін. За таких умов формуються ефективні механізми управління, акцент діяльності зміщується на орієнтований розвиток людського потенціалу, підвищується стійкість як громад, так і суспільства в цілому.

Стійкість громад розглядається як здатність ефективно функціонувати в умовах нестабільності, протистояти різноманітним викликам та загрозам, зокрема воєнним [3, с. 167]. Стійкість передбачає готовність до адаптації у кризових ситуаціях, зберігаючи основні соціальні, економічні та управлінські процеси. Вона повинна швидко відновлюватися після впливу негативних факторів. Таким чином, завдяки стійкості громади не лише реагують на загрози, а й розвиваються навіть у складних умовах. Діяльність громад формується через взаємодію людей, рівень довіри, ефективну комунікацію та наявність необхідних ресурсів.

Розглянемо роль людського чинника в забезпеченні стійкості громад. Зрозуміло, саме поведінка людей є визначальною. Готовність людини до дій у кризових умовах, її відповідальність перед суспільством визначають здатність спільноти ефективно реагувати на загрози. Важливий рівень підготовки населення. Їх знання допомагають визначити можливі ризик та небезпеки, знайти оптимальні рішення та алгоритми дій в умовах невизначеності.

Суттєвою є ефективна комунікація. Вона забезпечує своєчасний обмін інформацією та координацію дій [4, с. 54]. Взаємодія між різними соціальними групами сприяє консолідації зусиль, взаємній підтримці та підвищенню загальної стійкості громади.

Системи реагування на загрози формуються під впливом довіри та лідерства. Оскільки саме довіра й лідерство визначають узгодженість дій та здатність спільноти швидко мобілізувати ресурси є надзвичайно важливими. Відкритий обмін інформацією сприяє високому рівню довіри між населенням, керівництвом та службами громади. В таких умовах зменшується рівень паніки та підвищується готовність людей дотримуватися рекомендацій у кризових ситуаціях.

Лідерство, орієнтоване на відповідальність, підтримку та чітке прийняття рішень, забезпечує координацію дій та ефективне управління процесами [5, с. 155]. У поєднанні ефективної комунікації з довірою й лідерством створюють основу для своєчасного реагування на загрози та підвищує загальний рівень безпеки у громаді.

Для підвищення стійкості громад принципи Human Organizational Performance передбачають орієнтацію на розвиток людського потенціалу, створення таких умов, при яких люди можуть ефективно діяти у складних та невизначених ситуаціях.

Вирішальну роль у цьому відіграє навчання. Формування необхідних знань та практичних навичок реагування на загрози дозволяє зберігати емоційну стабільність та приймати зважені рішення під час криз. Розвиток навичок саморегуляції покращує комунікацію, забезпечує швидкий обмін інформацією. Узгодженість дій та підвищення рівня довіри між учасниками процесу створює безпечне середовище, де підтримується відкритість, взаємодопомога та відповідальність. Така поведінка сприяє зниженню ризиків і формує основу для ефективного функціонування громади у складних умовах, зокрема під час воєнного стану.

Отже, у системі національної безпеки концепція Human Organizational Performance доводить – стійкість громад визначається людським фактором: рівнем підготовки населення, довірою, комунікацією та здатністю до взаємодії. Ефективне реагування на загрози, адаптацію до змін та сталі розвиток громад відбувається через розвиток людського потенціалу, створення безпечного, підтримуючого середовища.

Список використаних джерел

1. Іваненко В.С. Сталий розвиток громад: економічні імперативи та стратегічні орієнтири. Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали V міжнародної науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 3 грудня 2025 р.). Миколаїв: МНАУ, 2025. С. 40-43. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/23691>.
2. Пранович К. Соціально-екологічні детермінанти сталого розвитку. Сучасні парадигми соціально-гуманітарного розвитку : матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Миколаїв, 18 листопада 2025 р.). Миколаїв : МНАУ, 2025. С.177-180. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/22882>.
3. Мельничук Д.В. Інструментарій планування та реалізації безпекових ініціатив на громадському рівні. Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали V міжнародної науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 3 грудня 2025 р.). Миколаїв: МНАУ, 2025. С. 167-169. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/23746>.
4. Чистяков С. С. Особливості функціонування системи економічної безпеки України в умовах довгострокового воєнного тиску. Управління механізмами гарантування фінансово-економічної безпеки соціально-економічних систем різних рівнів функціонування : матеріали IV всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв; 26–28 листопада 2025 р.). Миколаїв : МНАУ, 2025. С. 53-54. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/23950>.
5. Курепін В. М. Механізм фінансування та громадської участі в забезпеченні заходів безпеки на локальному та регіональному рівнях. *Modern Economics*. 2026. № 55(2026). С. 153-161. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V55\(2026\)-21](https://doi.org/10.31521/modecon.V55(2026)-21).

Abstract: The concept of Human Organizational Performance is considered as the basis for increasing community resilience in the national security system. The role of the human factor, organizational culture, and interaction in shaping the ability of communities to effectively respond to threats, adapt to change, and ensure sustainable development is emphasized.

Keywords: Human Organizational Performance, human factor, community resilience, national security, organizational effectiveness, safety culture, risk management.

УДК 338.43:338.48:658.7

DOI 10.31521/978-617-7149-94-0-147

ІНТЕГРАЦІЯ КРАФТОВИХ ВИРОБНИКІВ, АГРОТУРИЗМУ І ЛОГІСТИКИ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ ГРОМАД

Іваненко Т.Я., канд. екон. наук, доцентка
Миколаївський національний аграрний університет
<https://orcid.org/0000-0003-0518-2563>

Анотація: Розглянуто роль крафтових виробників у забезпеченні продовольчої безпеки територіальних громад у взаємозв'язку з розвитком агротуризму та логістичних систем.

Ключові слова: продовольча безпека, крафтові виробники, агротуризм, логістика.

Сучасні виклики, а саме воєнні дії, порушення глобальних логістичних ланцюгів, економічна нестабільність та кліматичні зміни вимагають вирішення питання забезпечення продовольчої безпеки. Це питання набуває особливої ваги, особливо на рівні територіальних громад і регіонів. Традиційні централізовані моделі постачання харчових продуктів демонструють вразливість до зовнішніх шоків, що актуалізує необхідність розвитку локальних і більш стійких продовольчих систем.

В сучасних умовах розвитку аграрного сектору України та світу питання функціонування малого та середнього агробізнесу набуває особливої актуальності у зв'язку з трансформацією продовольчих систем, посиленням глобальних викликів та необхідністю забезпечення стійкості сільських територій. Зокрема, військові дії, порушення логістичних ланцюгів, кліматичні зміни та коливання світових ринків сільськогосподарської продукції актуалізують потребу у формуванні більш гнучкої та децентралізованої моделі агровиробництва.

Малі та середні аграрні підприємства, до яких відносяться крафтові виробники відіграють ключову роль у забезпеченні продовольчої безпеки, оскільки вони сприяють диверсифікації виробництва, підвищенню доступності харчових продуктів та насиченню локальних ринків. На відміну від великотоварного виробництва, цей сегмент агробізнесу характеризується високою адаптивністю до змін ринкового середовища, швидким реагуванням на